konsumu, hájí pekaře proti dělníkům; b) že v okamžiku, když všichni čekali jen na konečné prohlášení pekařů, zástupce soc. demokratů, ředitel konsumu, ve V. P. soudruh P. ujal se pekařů proti dělníkům; c) že již téměř sjednaná dohoda o snížení cen chleba a pečiva se rozbila; d) že však národní socialisté nepovažují boj za snížení cen za skončený, i když byl soc. demokraty zrazen. S hlediska zmatku podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. namítá zmateční stížnost, že stíhání obžalovaného je v souzeném případě podle §§ 1 a 24 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. vyloučeno. Nelze sice přisvědčiti právnímu názoru rozsudku, že obžalovaný byl původcem po rozumu § 1, odst. 3, čís. 3 zákona, ano ze skutkových zjištění rozsudku, o něž se řečený právní závěr rozsudku zřejmě opírá, vyplývá, že uveřejnění zprávy, tu v úvahu přicházející, v neperiodickém tiskopise bylo nařízeno místní organisací čs. národních socialistů v N., nikoli tedy obžalovaným, který, jakž plyne z oněch skutkových zjištění, vystupoval jen jako sprostředkovatel mezi řečenou organisací jako právnickou osobou a tiskárnou nebo jako posel organisace. Přes to není však stíhání obžalovaného podle §§ 1 a 24 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., v souzeném případě vyloučeno, a to proto, že nebyl znám původce, který mohl býti ihned stíhán a postaven před tuzemský soud. Stížnost jest ovšem názoru, že za původce podle § 1, odst. 3, čís. 3 cit. zákona jest považovati onu místní organisaci čs. národních socialistů, pokud se týče orgán této organisace za její jednání zodpovědný. Než s tímto názorem nelze souhlasiti, neboť, bylo-li uveřejnění zprávy onou organisací zařízeno, byla tato organisace též nakladatelem (vydavatelem) letáku, takže ji nelze považovati za původce po rozumu § 1 odst. 3, čís. 3 citovaného zákona (§§ 1 a 24 tohoto zákona). Nebyl-li takto v souzeném případě znám původce, který mohl býti ihned stíhán a postaven před tuzemský soud, nebylo závady proti stíhání obžalovaného, jestliže obsah zprávy, již k žádosti řečené organisace tiskárně doručil, již před tím, než ji tiskárně doručil, znal a věděl, že zpráva ta má býti tiskem uveřejněna (§§ 7, 10 a 239 tr. z.). Pokud zmateční stížnost po stránce věcné uplatňuje, že dání do tisku není ještě rozšiřováním, poukazuje se k tomu, že rozsudek sám nepokládá obžalovaného za rozšiřovatele letáku, o nějž tu jde. Při tom se poznamenává, že v jednání obžalovaného by nemohl býti spatřován přestupek podle § 6 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., kdyby nebylo lze dokázati, že obžalovaný obsah oné zprávy před tím, než ji odevzdal tiskárně, znal, neboť obžalovaný nepřichází podle skutkových zjištění rozsudkových v úvahu jako nakladatel nebo vydavatel závadného letáku.

Čís. 4414.

Nakolik nejde o porušení předpisů §§ 320, 267 tr. ř. a o zmatek čís. 6 a čís. 7 § 344 tr. ř., byly-li ke hlavní otázce na zločin § 101 tr. zák. dány a kladně zodpovězeny eventuální otázky na úplatkářství podle § 3 odst. 2 a podle § 2 odst. 2 zák. čís. 178/1924, ač obžaloba zněla jen na onen zločin a na úplatkářství nebyla rozšířena (doplněna).

Přestupky podle § 3 odst. 2 a podle § 2 odst. 2 zák. čís. 178/1924 promlčují se podle § 532 tr. zák. v šesti měsících, aniž je rozlišovati mezi aktivním a pasivním úplatkářstvím a aniž záleží na výši nebo hodnotě úplatku.

(Rozh. ze dne 12. května 1932, Zm II 134/32.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě jako soudu porotního ze dne 22. února 1932, jímž byli stěžovatel Alois R. a spoluobžalovaný František B. uznáni vinnými, Alois R. přestupkem podle § 3 odst. 2 zák. ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n., František B. přestupkem podle § 2 odst. 2 téhož zákona, zrušil napadený rozsudek ohledně stěžovatele a podle § 290 tr. ř. i ohledně obžalovaného Františka B-a, při čemž ponechal nedotčeným výrok porotců, jímž odpověděli na otázku viny obžalovaných kladně, a věc přikázal příslušnému nyní okresnímu soudu v Českém Těšíně, by ji v rozsahu zrušení projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného Aloise R-a vytýká napadenému rozsudku zmatečnost jednak po stránce formální podle čís. 6, 7, jednak po stránce hmotněprávní podle čís. 10 písm. b) § 344 tr. ř.; v onom směru je stížnost neodůvodněna. Obžaloba zněla na zločin podle § 101 tr. zák. a na spoluvinu na tomto zločinu a nebyla ani před hlavním přelíčením ani při něm rozšířena na úplatkářství podle §§ 2 a 3 zákona ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n., přesněji obžalobcem nebyla dodatečně doplněna tak, že se domáhá odsouzení obžalovaných po případě podle podpůrných ustanovení právě citovaných. Tohoto rozšíření (doplnění) nebylo však třeba, ana předmětem obžaloby není určitá kvalifikace stíhaného skutku, nýbrž určitý skutek, jehož totožnost není rušena změnou jeho právní kvalifikace. Spis obžalovací dával obžalovaným za vinu, že obžalovaný R. z návodu a za pomoci spoluobžalovaného B-a vydal v šesti případech jako úředník celního úřadu v Č. T. bez řádné celní prohlídky spoluobžalovanému B-ovi do volného oběhu zboží podléhající clu buď vůbec beze cla, nebo za clo mnohem nižší, v úmyslu, by způsobil československému a polskému státu škodu zkrácením celní pohledávky, zneužívaje tím úřední moci svěřené mu v úřadě, u něhož byl ustanoven. V důvodech obžalovacího spisu jest uvedeno jednak tvrzení obžalovaného R-a, že žádné úplatky od spoluobžalovaného B-a nepřijal, jednak doznání obžalovaného B-a, že odměňoval R-a podle váhy odevzdaného mu zboží, a že ho celkem podplatil asi 7.000 Kč. Úplatky obžalobou takto uplatňované neměly ovšem s hlediska kvalifikace, jíž se obžaloba pro stíhané jí skutky domáhala, význam, protože zneužívání úřední moci za účelem způsobení škody je zločinem bez rozdílu, zda byl pohnutkou, z níž pachatel úřední moci zneužil, a prostředkem, jímž ho spoluvinník k tomu svedl, úplatek či něco jiného. Úplatky nabyly však významu odpadnutím předpokladu, že stíhané skutky směřovaly podle úmyslu obžalovaných ke způsobení škody obžalobou uplatňované; jestiť zneužití úřadu,

přesněji stranictví v úředních věcech nebo třeba svádění ke stranictví a k jinakému porušení úředních (služebních) povinností podle § 104 nebo třeba § 105 tr . zák. — za ostatních předpokladů tam stanovených — trestné i bez poškozovacího úmyslu, došlo-li ke stranictví z důvodu (pohnutky) úplatku, pokud se týče, dálo-li se svádění prostředkem úplatku. Význam podržel úplatek přes odpadnutí též dalšího předpokladu, že bylo úřední moci obžalovaným R-em zneužito ke stranictví, nebo třeba že byly jím jinak porušeny úřední povinnosti; jestiť podle §§ 2 a 3 zákona čís. 178/1924 trestnost úplatků sice vázána předpokladem, že úřední (služební) úkon anebo jeho opomenutí byly pohnutkou, ze které, neb účelem, za kterým k úplatku došlo, aniž však se vyžaduje, by dotčený úkon byl skutečně předsevzat aneb opomenut, tím méně, by se předsevzetí nebo třebas opomenutí úkonu rovnalo stranickosti nebo jinému porušení úředních povinností. Různost právního hlediska, kterého se pro posouzení stíhaného skutku domáhal obžalovací spis, a dalších podpůrných hledisek právě řečených je tudíž důsledkem jen toho, že vstupují v popředí a ustupují do pozadí různé složky téhož skutkového děje, který ve svém celku tvoří podklad původní obžaloby a jest určen státi se ve složkách, ve kterých bude při hlavním přelíčení prokázán, podkladem i rozsudku; názoru, že jde ve všech oněch kvalifikacích o týž skutek, nasvědčuje i ustanovení § 1 zákona čís. 178/1924, že lze ho použíti jen, nelze-li čin potrestati přísněji podle zákonných ustanovení již dříve platných, najmě podle §§ 101—105 tr. zák. Proto nebylo proti předpisu § 267 tr. ř. z obžaloby vykročeno tím, že porotní soudní dvůr učinil složky žalobního děje, které měly význam s hlediska ustanovení § 3 odst. čís. 1 a 2, a § 2 odst. čís. 1 a 2 zákona čís. 178/1924, předmětem dalších otázek porotcům pro případ, že porotci nenabudou přesvědčení o složkách žalobního děje, jimiž nabývá děj ten povahy zločinu podle § 101 a §§ 5, 101 tr. zák. (a i podle § 104 a § 105 tr. zák.), a odpoví záporně na otázky, jimiž byl žalobní děj přivoděn pod hlediska těchto zločinů. Pro úvahy o správnosti nebo nesprávnosti onoho postupu porotního soudního dvoru je bez významu, zda byly, či nebyly některým z obou obžalovaných anebo jinak při hlavním přelíčení tvrzeny skutečnosti, podle kterých by souzený skutek spadal, kdyby byly pravdivé, pod ustanovení § 3 odst. čís. 2 a § 2 čís. 2 zákona o úplatkářství, a zda důsledkem toho byl soudní sbor podle § 320 tr. ř. povinen dáti porotcům náhradní (a připojené nutné dodatkové) otázky této kvalifikaci přizpůsobené. Širším než tato povinnost, jejíž nešetření působí zmatek, je právo porotního soudního sboru, by obdobou předpisu § 262 tr. ř. vhodným rozsahem otázek dal porotcům příležitost a přiměl je k tomu, by uvažovali o souzeném skutku se všech právních hledisek, jež se mohou k němu vztahovati, a zjednali svým výrokem podklad pro podřadění skutku pod ono ustanovení trestního zákona, které se k němu vztahuje podle skutečností, jež pokládají porotci za prokázané. Toto právo soudního sboru, který není co do jeho výkonu závislý na návrzích stran, má své meze jen potud, že nesmí býti dána otázka, kterou se přivádí k platnosti kvalifikace skutku, jež je podle výsledků hlavního přelíčení vyloučena a nemožná. Že tomu tak bylo co do kvalifikace skutku jako úplatkářství, stížnost netvrdí a tvrditi ne-

může, an obžalovaný B. — jehož původní, důvody obžalovacího spisu (viz nahoře) opakované údaje staly se čtením obžalovacího spisu výsledkem hlavního přelíčení a tím i tvrzením po rozumu § 320 tr. ř. — i při hlavním přelíčení doznal, že dal R-ovi celkem 6.000 Kč, označiv ovšem nyní dotčené částky za platy na clo. Z vylíčených úvah plyne, že porotní soudní dvůr náhradními a dodatkovými otázkami na přestupky úplatkářství podle § 3 odst. čís. 2 a podle § 2 odst. čís. 2 zákona čís. 178/1924 nevykročil ani z mezí svého práva, dáti porotcům uvažovati o stíhaném skutku se všech právních hledisek výsledky hlavního přelíčení nevyloučených, ani z mezí obžaloby, že nebyl porušen ani předpis § 320, ani předpis § 267 tr. ř., a že nenastal ani zmatek podle § 344 čís. 6, ani — třebaže porotci k oněm otázkám přisvědčili — zmatek podle § 344 čís. 7 tr. ř.

Stížnost není v právu ani s další výtkou, že byl porušen předpis § 319 tr. ř. a rozsudek zatížen zmatkem čís. 6 § 344 tr. ř., any nebyly dány porotcům (k otázkám na přestupky úplatkářství) další dodatkové otázky, zda pominula trestnost skutků promlčením. Stačí stížnosti připomenouti, že ustanovení § 319 tr. ř. vylučuje ze svého dosahu výslovně případy uvedené v § 317 tr. ř., kde je stanoveno, že není dáti otázky porotcům mimo jiné tehdy, zanikla-li trestnost skutku, který se dává obžalovanému za vinu, promlčením (srovnej k tomu rozhodnutí čís. 2644, 3312, 3987 sb. n. s.). Avšak v právu je stížnost, pokud — poukazujíc k důvodu zmatečnosti § 344 čís. 10 b) tr. ř. — dále namítá, že rozsudek jest právně mylný, jelikož nerozebírá otázku promlčení souzených skutků, ačkoliv k němu poukazovalo rozpjetí mezi dobou, kdy byly skutky spáchány, a dobou, kdy bylo trestní řízení pro ně zahájeno. Na přestupky (aktivního a pasivního) úplatkářství, jež byly konečně v souzených skutcích shledány, stanoven je v odst. čís. 2 § 2 a v odst. čís. 2 § 3 zákona čís. 178/1924 trest vězení od jednoho do čtrnácti dnů nebo trest peněžitý od 50 do 500 Kč. Jelikož je v případech odsouzení i pro ony přestupky podle § 9 cit. zákona dále vysloviti, že poskytnutý prospěch majetkový propadá ve prospěch státu, jde v prvním z trestů výběrmo na ony přestupky stanovených o trest vězení prvého stupně, zostřeného (viz druhou větu § 250 tr. zák.) vedlejším trestem propadnutí, a činí proto promlčecí lhůta oněch přestupků podle § 532 tr. zák. (a § 5 čís. 4 zákona čís. 31/29) šest měsíců, aniž je rozlišovati mezi aktivním a pasivním úplatkářstvím a aniž záleží na výši nebo hodnotě úplatku, protože ani § 9 zákona čís. 178/1924 nerozeznává, zda je úplatek v době rozsudku v rukou dárce, či v rukou příjemce, a protože podle § 532 tr. zák. rozhoduje jen výše nebo třeba stupeň hlavního trestu, kdežto vedlejší trest přichází v úvahu jen jako zostření trestu hlavního, nejde-li v něm o zvlášť uvedenou ztrátu práva nebo povolení. Souzené skutky byly spáchány podle výroku porotců koncem roku 1929 a v roce 1930, podle důvodů obžalovacího spisu, souhlasných s výsledky trestního řízení, v době mezi 23. prosincem 1929 do (5.) září 1930. Prvním stíhacím úkonem, jímž bylo promlčení po rozumu § 531 tr. zák. přerušeno, bylo, že vyšetřující soudce žádal dne 1. července 1931 četnickou stanici v Č. T., by vyzvala obžalované, by se dostavili jako obvinění dne 15. července 1931 ke krajskému soudu v Moravské Ostravě; rovnáť se tato žádost vydání obsílek

na pachatele k odpovědnému výslechu. Poukazuje-li doba takto do prvního stíhacího úkonu uplynuvší k tomu, že po případě zanikla trestnost souzených skutků promlčením, jehož jest dbáti v kterémkoliv období trestního řízení z úřadu, jest odsuzující rozsudek, jelikož jím není zjištěna žádná skutečnost, jež by byla bránila promlčení podle druhého odstavce § 531 tr. zák., po případě výsledkem nesprávného použití zákona, takže jest rozsudek z důvodu § 344 čís. 10 písm. b) tr. ř. ohledně stěžovatele, a protože shledaným zmatkem je rozsudek stížen i v části týkající se spoluobžalovaného B-a, který stížnost nepodal, podle § 290 tr. ř. i ohledně B-a zrušiti. Ve věci zrušovací soud ještě rozhodnouti nemohl, protože nejsou ve zrušeném rozsudku a v jeho důvodech ani zjištěny ani popřeny skutečnosti, jež přicházejí v úvahu s hlediska písm. a), c) druhého odstavce § 531 tr. zák. jako překážky promlčení.

Čís. 4415.

Výhody druhého odstavce § 9 tisk. zák. požívají jen tiskopisy, sloužící p o u z e potřebám tamže uvedeným, a to bez ohledu na to, zakládá-li jich obsah skutkovou podstatu trestného činu (zda tiskopis byl nebo mohl býti zabaven).

Potřebám společenského života neslouží a nad to účel potřeby takové přesahují s hlediska vojenské kázně nikoliv bezzávadné tiskopisy, sdělující ve formě úmrtního oznámení, že se vojenská služba vojínova schyluje ke konci.

(Rozh. ze dne 13. května 1932, Zm II 402/31.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Olomouci ze dne 5. června 1931 ve výroku, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. zproštěn z obžaloby pro přestupky podle §§ 9 a 17 tisk. zák., spáchané tím, že v září 1930 neuvedl na neperiodických tiskopisech »Poslední stovka« a »Utolsó száz kisnap« místo tisku, tiskaře a nakladatele, a že tyto tiskopisy nepředložil úřadům bezpečnostním nebo státnímu zastupitelství ku přehlídce, byl porušen zákon v ustanoveních §§ 9 a 17 tisk. zák.

D ů v o d y:

Obžalovaný tiskař vytiskl v září 1930 tisíc kusů neperiodických tiskopisů »Poslední stovka« a »Utolsó száz kisnap«. jež mají zevní výpravu úmrtních oznámení. Prvý tiskopis má tento obsah: »Hlubokým a nevýslovným žalem zdrceni a tíhou mnohoměsíční vojenské služby shrbeni staří mazáci dáváme tímto na vědomí všem svým přátelům, známým, svým milým rodičům, dětem, bratrům a sestrám, dědečkům a babičkám, strýčkům a tetičkám, bratrancům a sestřenicím, švagrům a švegruším, jakož i své nejdražší, že naše drahá vřele milovaná a nezapomenutelná, dříve ještě celá p o s l e d n í s t o v k a dne .... o .... po dlouhém a bolestném počítání